Drumuri minime în grafuri ponderate

Aplicații

- Dată o hartă rutieră, să se determine
 - un drum minim între două orașe date
 - câte un drum minim între oricare două orașe de pe hartă

Fie:

- G graf orientat ponderat
- P drum

$$\mathbf{w}(\mathbf{P}) = \sum_{\mathbf{e} \in E(P)} \mathbf{w}(\mathbf{e})$$

costul/ponderea/lungimea drumului P

- Fie s, $v \in V$, $s \neq v$.
- Distanța de la s la v

 $d_G(s, v) = min\{ w(P) \mid P \text{ este drum de la s la v} \}$

- Fie s, $v \in V$, $s \neq v$.
- Distanţa de la s la v

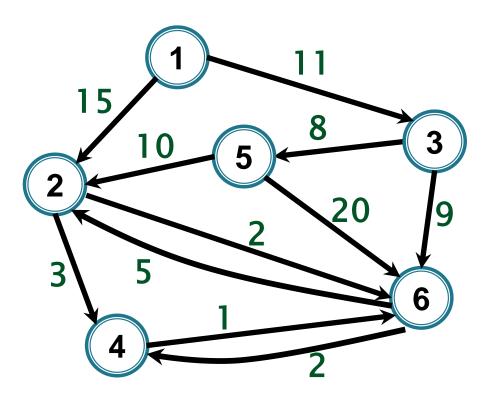
$$d_G(s, v) = min\{ w(P) \mid P \text{ este drum de la s la v} \}$$

- $\circ d_G(s, s) = 0$
- Convenție: $\min \emptyset = \infty$

- Fie s, $v \in V$, $s \neq v$.
- Distanța de la s la v

$$d_G(s, v) = min\{ w(P) \mid P \text{ este drum de la s la v} \}$$

- $\circ d_G(s, s) = 0$
- Convenție. $\min \emptyset = \infty$
- Un drum P de la s la v se numește drum minim de la s la v dacă $w(P) = d_G(s, v)$

Tipuri de probleme de drumuri minime

- între două vârfuri date
- de la un vârf la toate celelalte
- între oricare două vârfuri

Tipuri de probleme de drumuri minime

- între două vârfuri date
- de la un vârf la toate celelalte
- între oricare două vârfuri

Situaţii:

• Sunt acceptate şi arce de cost negativ?

Tipuri de probleme de drumuri minime

- între două vârfuri date
- de la un vârf la toate celelalte
- între oricare două vârfuri

Situaţii:

- Sunt acceptate şi arce de cost negativ?
- Graful conţine circuite?
- Graful conţine circuite de cost negativ?

Drumuri minime de la un vârf s dat la celelalte vârfuri (de sursă unică)

Ipoteză:

Presupunem că arcele au cost pozitiv

Problema drumurilor minime de <u>sursă</u> <u>unică</u> (de la s la celelalte vârfuri)

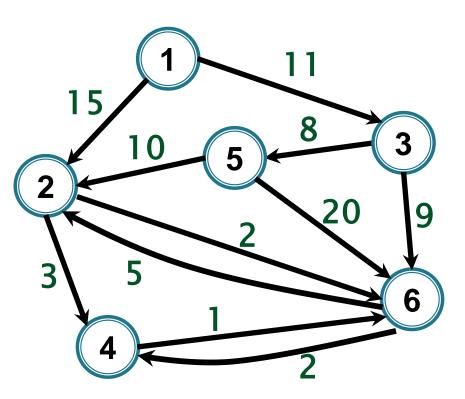
Se dau:

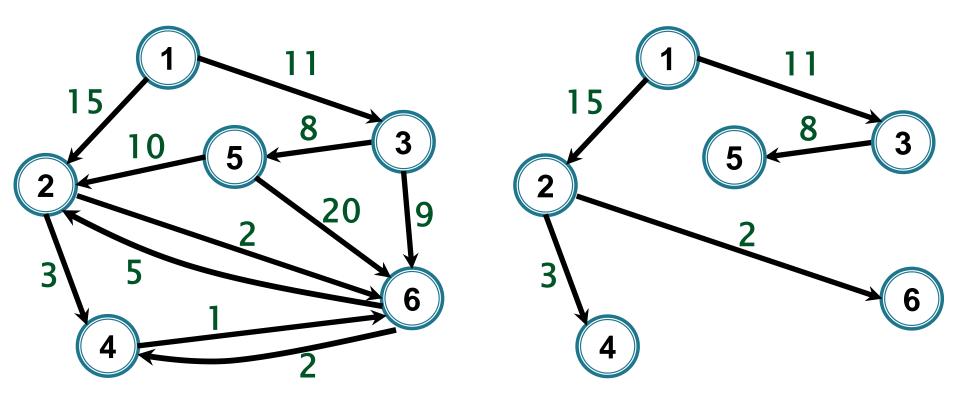
un graf orientat ponderat G= (V, E, w), cu

$$\mathsf{w}:\mathsf{E}\to\mathbb{R}_+$$

un vârf de start s

Să se determine distanța de la s la fiecare vârf x al lui G și câte un drum minim de la s la x

Pentru un vârf dat s:

un arbore al distanțelor față de s (minime) este un graf parțial T al lui G care conservă distanțele de la s la celelalte vârfuri din V:

$$d_T(s, v) = d_G(s, v), \forall v \in V \text{ accesibil}$$

din s,

graful neorientat asociat lui T fiind arbore

Pentru un vârf dat s:

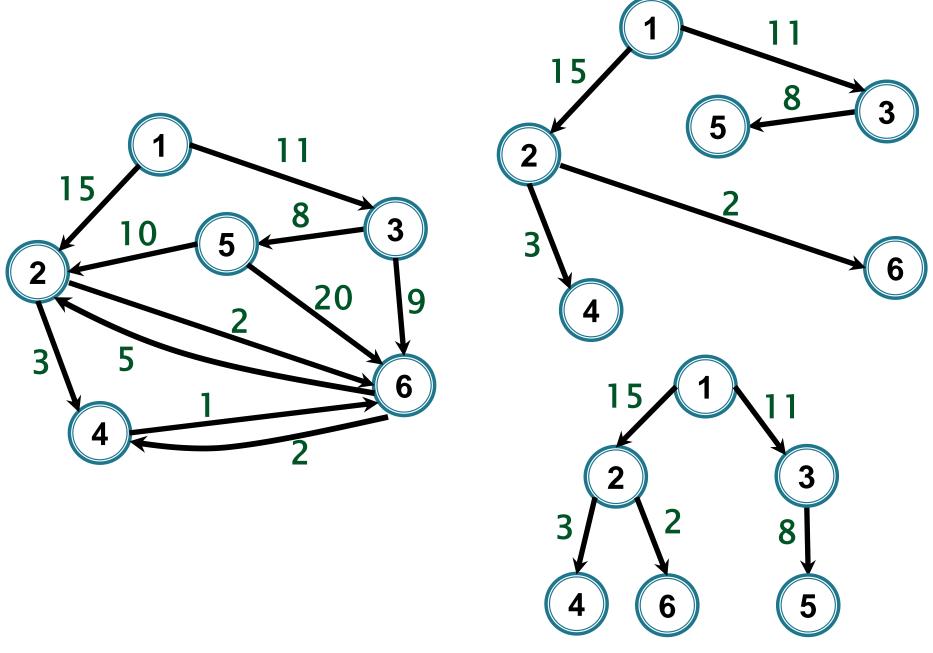
un arbore al distanțelor față de s (minime) este un graf parțial T al lui G care conservă distanțele de la s la celelalte vârfuri din V:

$$d_T(s, v) = d_G(s, v), \forall v \in V \text{ accesibil}$$

din s,

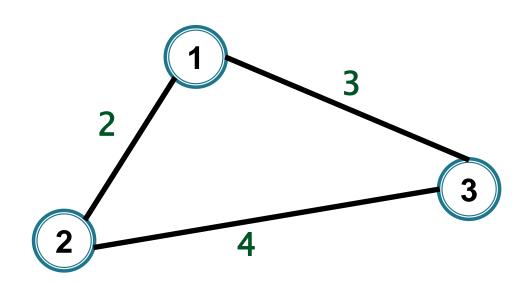
graful neorientat asociat lui T fiind arbore (arbore parţial cu rădăcina în s, orientat de la s la frunze)

- Presupunem că toate vârfurile sunt accesibile din s
- Problema drumurilor minime de sursă unică este echivalentă cu determinarea unui arbore al distanțelor față de s

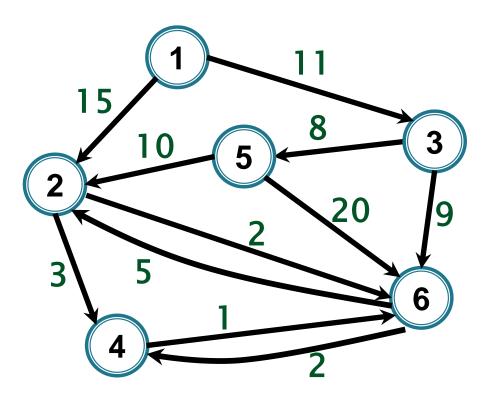
arborele distanțelor față de 1

 Un arbore parţial de cost minim nu este neapărat un arbore de distanţe minime

Amintim

În cazul unui graf neponderat, problema se rezolvă folosind parcurgerea BF

La un pas este ales ca vârf curent vârful care estimat a fi cel mai apropiat de s şi se actualizează distanțele minime pentru vecinii acestuia (se descoperă noi drumuri către vecini)

La un pas este ales ca vârf curent vârful care estimat a fi cel mai apropiat de s şi se actualizează distanțele minime pentru vecinii acestuia (se descoperă noi drumuri către vecini)

generalizare a ideii de parcurgere BF

 Asociem fiecărui vârf u o etichetă de distanță d[u] = ponderea/costul drumului minim de la s la u descoperit până la acel moment

- Asociem fiecărui vârf u o etichetă de distanță d[u] = ponderea/costul drumului minim de la s la u descoperit până la acel moment
- d[u] va fi o margine superioară a distanţei de la s la u (estimare superioară)

- Asociem fiecărui vârf u o etichetă de distanță d[u] = ponderea/costul drumului minim de la s la u descoperit până la acel moment
- d[u] va fi o margine superioară a distanţei de la s la u (estimare superioară)
- Iniţial

$$d[u] = +\infty \ \forall u \neq s,$$
$$d[s] = 0$$

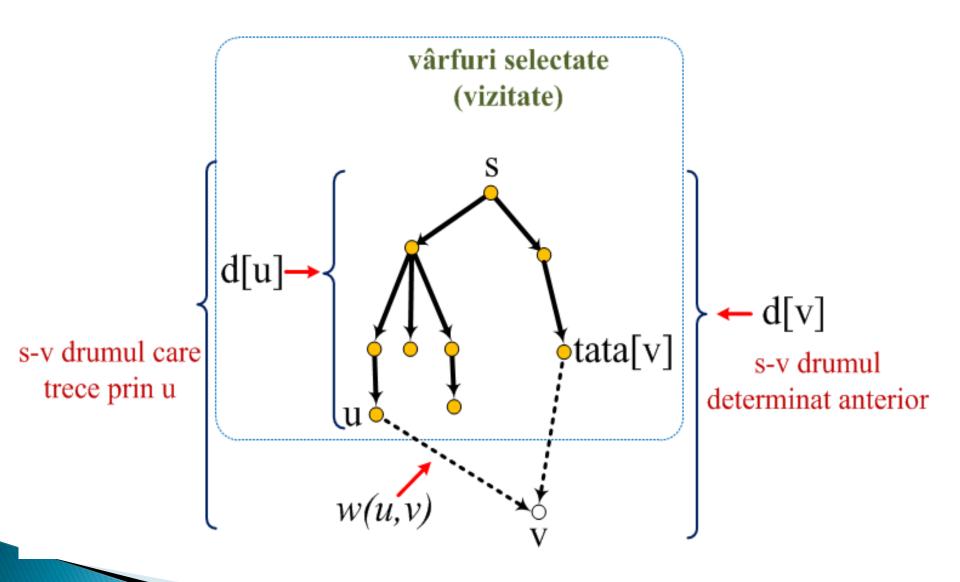
La un pas

 este selectat un vârf u care nu a mai fost selectat anterior şi care "pare" cel mai apropiat de s (are eticheta d minimă)

C

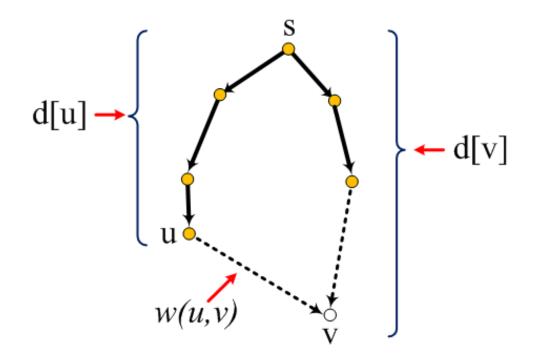
La un pas

- este selectat un vârf u care nu a mai fost selectat anterior şi care "pare" cel mai apropiat de s (are eticheta d minimă)
- se încearcă îmbunătățirea drumurilor către vecinii lui u determinate până la acest moment - tehnică de relaxare a arcelor care ies din u

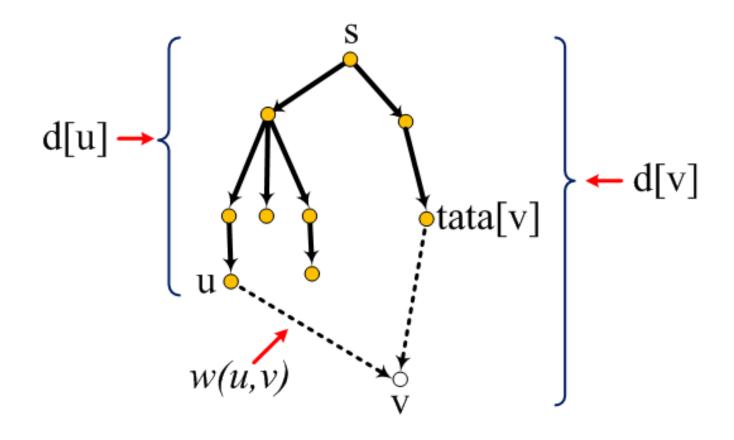
Relaxarea unui arc (u, v) = a verifica dacă distanţa d[v] de la s la v determinată până la acel moment poate fi îmbunătăţită trecând prin vârful u

dacă
$$d[u] + w(u,v) < d[v]$$
 atunci $d[v] = d[u] + w(u,v)$;

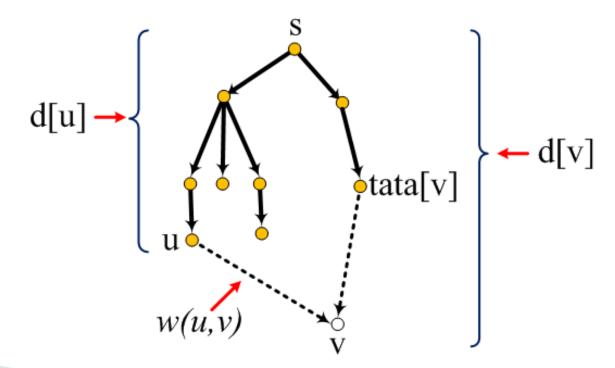
Pentru a putea reconstitui şi un drum minim se foloseşte o legătură de tip predecesor (tată în arborele distanţelor faţă de vârful s) :

tata[u] = predecesorul lui u pe drumul minim de la s la u descoperit până la acel moment

Vectorul tata se actualizează la relaxarea unui arc

```
dacă d[u] + w(u,v) < d[v] atunci
  d[v] = d[u] + w(u,v);
  tata[v] = u;</pre>
```


Dijkstra(G, w, s)

inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V

Dijkstra(G, w, s)

inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V pentru fiecare $u \in V$ executa $d[u] = \infty$; tata[u] = 0

```
Dijkstra(G, w, s)
```

```
inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V pentru fiecare u \in V executa d[u] = \infty; \text{ tata}[u] = 0 d[s] = 0
```

```
Dijkstra(G, w, s)
```

```
inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V
  pentru fiecare u∈V executa
        d[u] = ∞; tata[u]=0
d[s] = 0
cat timp Q ≠ Ø executa
```

```
Dijkstra(G, w, s)
```

```
inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V
pentru fiecare u∈V executa
    d[u] = ∞; tata[u]=0
d[s] = 0
cat timp Q ≠ Ø executa
    u = extrage vârf cu eticheta d minimă din Q
```

```
Dijkstra(G, w, s)
```

inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V
 pentru fiecare u∈V executa
 d[u] = ∞; tata[u]=0
d[s] = 0
cat timp Q ≠ Ø executa
 u = extrage vârf cu eticheta d minimă din Q
 pentru fiecare v adiacent cu u executa

```
Dijkstra(G, w, s)
  inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V
   pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = \infty; tata[u]=0
  d[s] = 0
   cat timp Q \neq \emptyset executa
       u = extrage vârf cu eticheta d minimă din Q
       pentru fiecare v adiacent cu u executa
             daca v \in Q si d[u] + w(u, v) < d[v] atunci
                     d[v] = d[u] + w(u,v)
                     tata[v] = u
```

```
Dijkstra(G, w, s)
  inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V
   pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = \infty; tata[u]=0
  d[s] = 0
  cat timp Q \neq \emptyset executa
       u = extrage vârf cu eticheta d minimă din Q
       pentru fiecare v adiacent cu u executa
             daca v \in Q si d[u]+w(u,v) < d[v] atunci
                     d[v] = d[u] + w(u,v)
                     tata[v] = u
  scrie d
  pentru fiecare vârf u cu d[u]<∞
     scrie drum minim de la s la u folosind tata
```

Q poate fi (ca și în cazul algoritmului lui Prim)

vector:

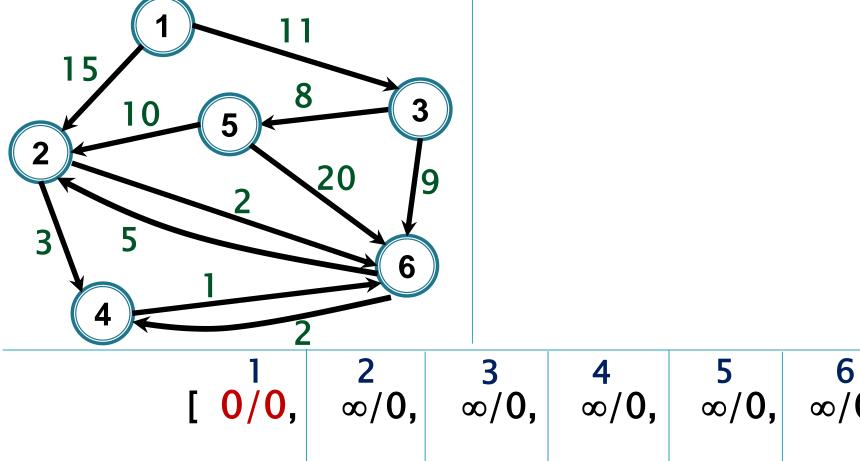
```
Q[u] = 1, dacă u este selectat
0, altfel
```

min-ansamblu (heap)

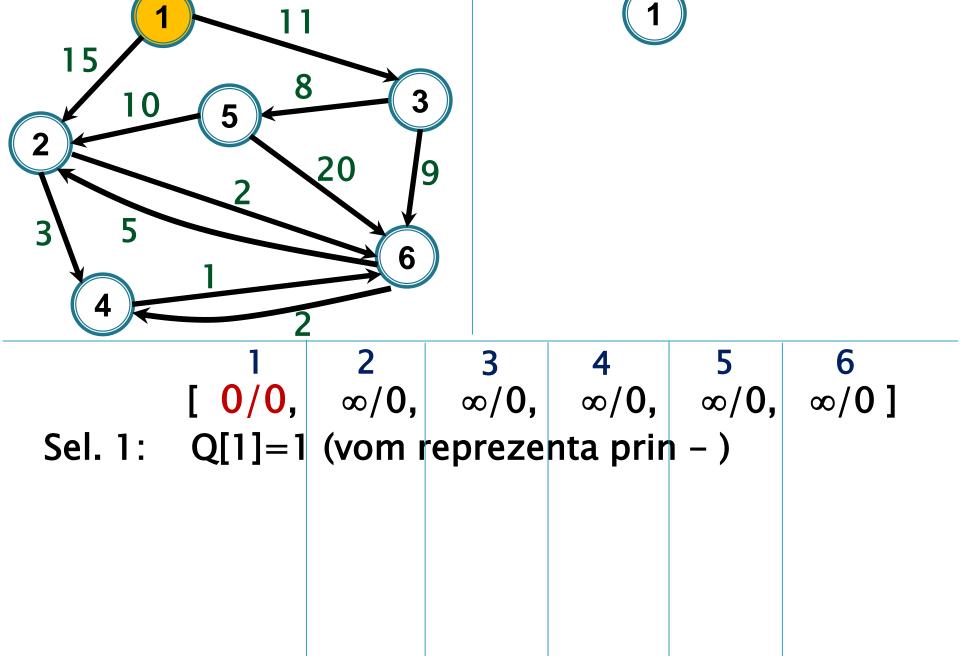
Dijkstra ≈ Prim

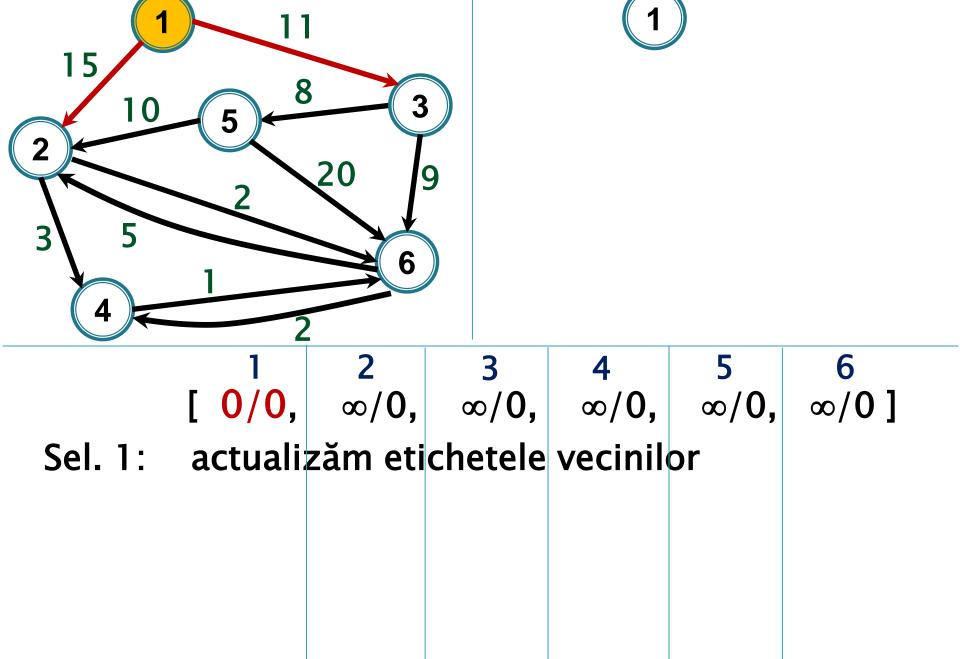
```
Dijkstra(G, w, s)
  inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V
   pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = \infty; tata[u]=0
  d[s] = 0
  cat timp Q \neq \emptyset executa
       u = extrage vârf cu eticheta d minimă din Q
       pentru fiecare v adiacent cu u executa
             daca v \in Q si d[u]+w(u,v) < d[v] atunci
                     d[v] = d[u] + w(u,v)
                     tata[v] = u
  scrie d
  pentru fiecare vârf u cu d[u]<∞
     scrie drum minim de la s la u folosind tata
```

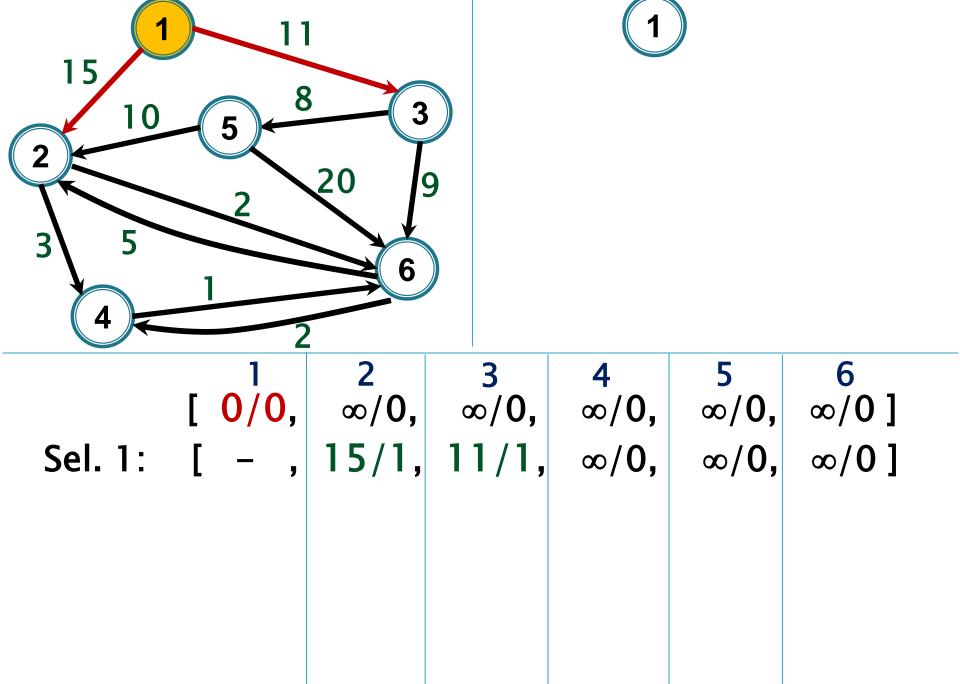
```
Prim(G, w, s)
  inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V
   pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = \infty; tata[u]=0
  d[s] = 0
   cat timp Q \neq \emptyset executa
       u=extrage vârf cu eticheta d minimă din Q
       pentru fiecare v adiacent cu u executa
             daca v \in Q si w(u,v) < d[v] atunci
                     d[v] = w(u,v)
                     tata[v] = u
   scrie (u, tata[u]), pentru u≠ s
```

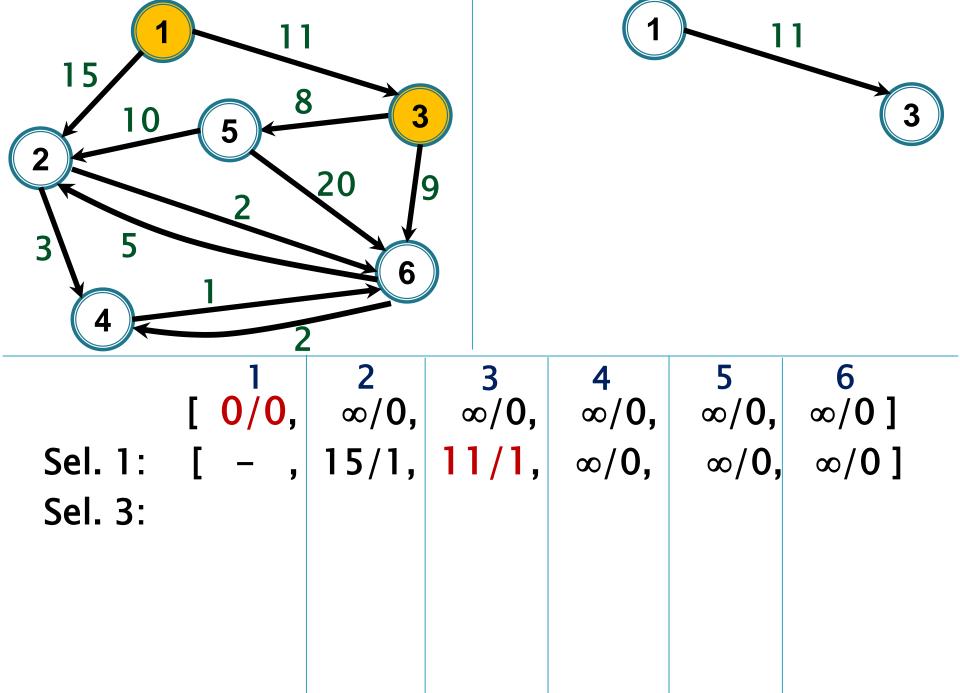

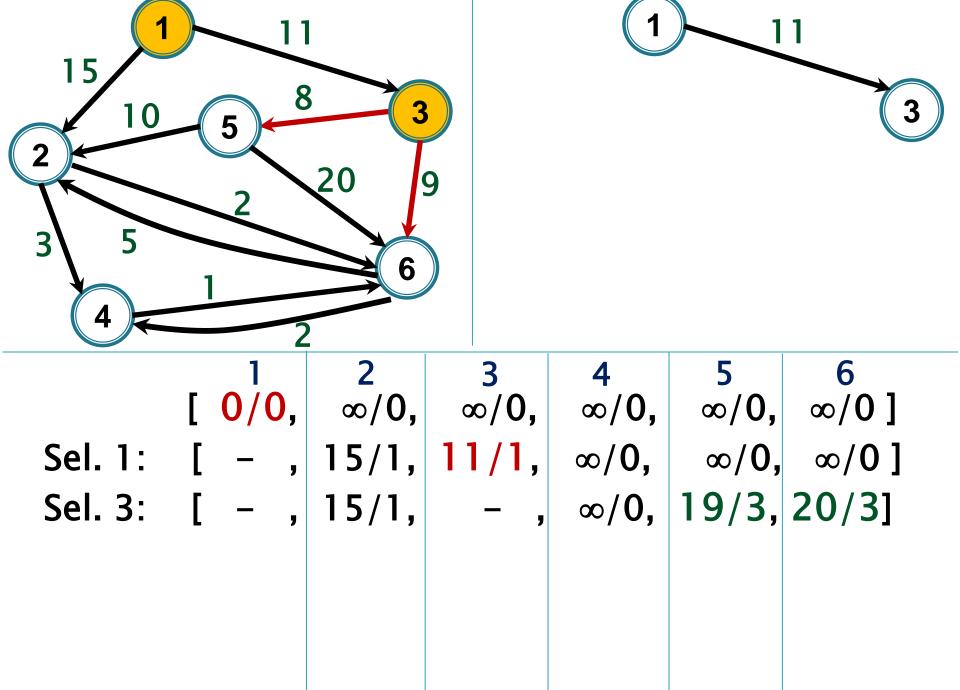
[0/0,	∞/0,	∞/ 0 ,	∞/ 0 ,	∞/0,	∞/0]	

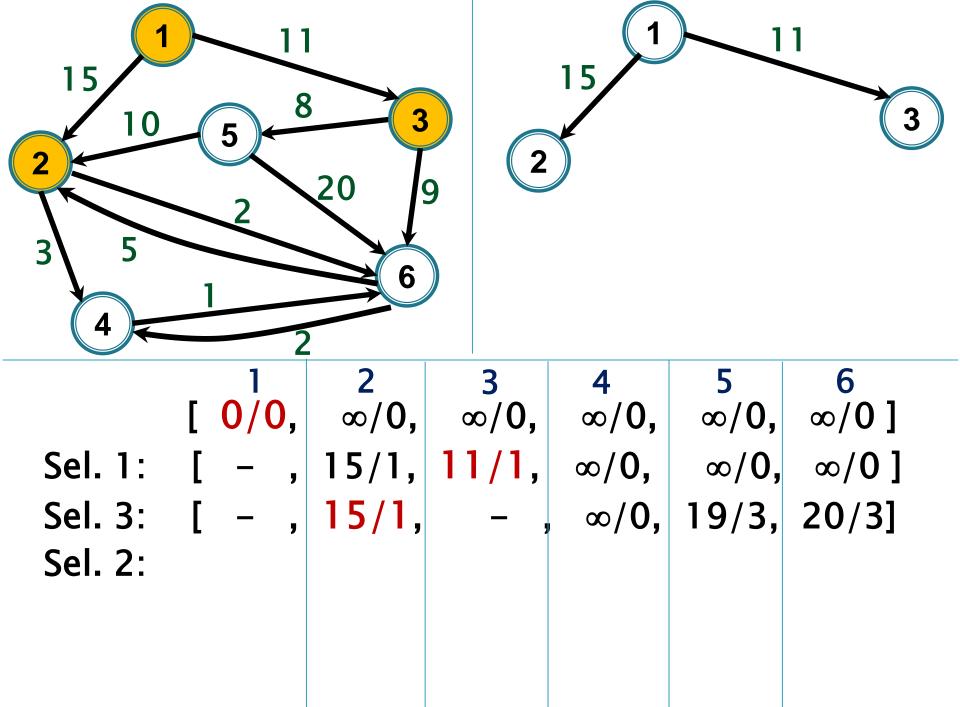

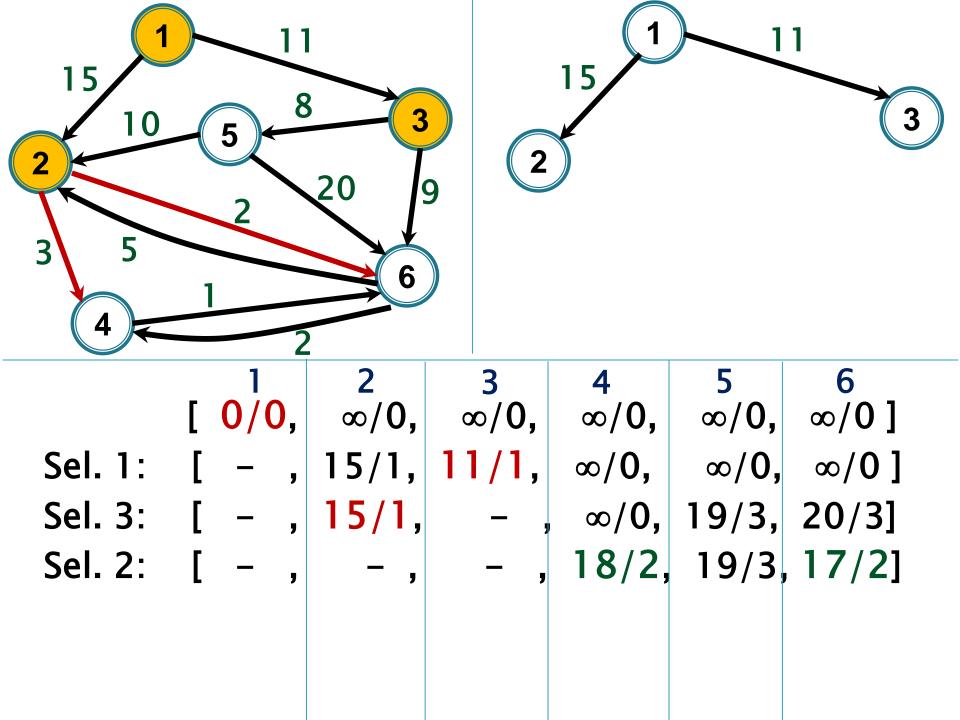

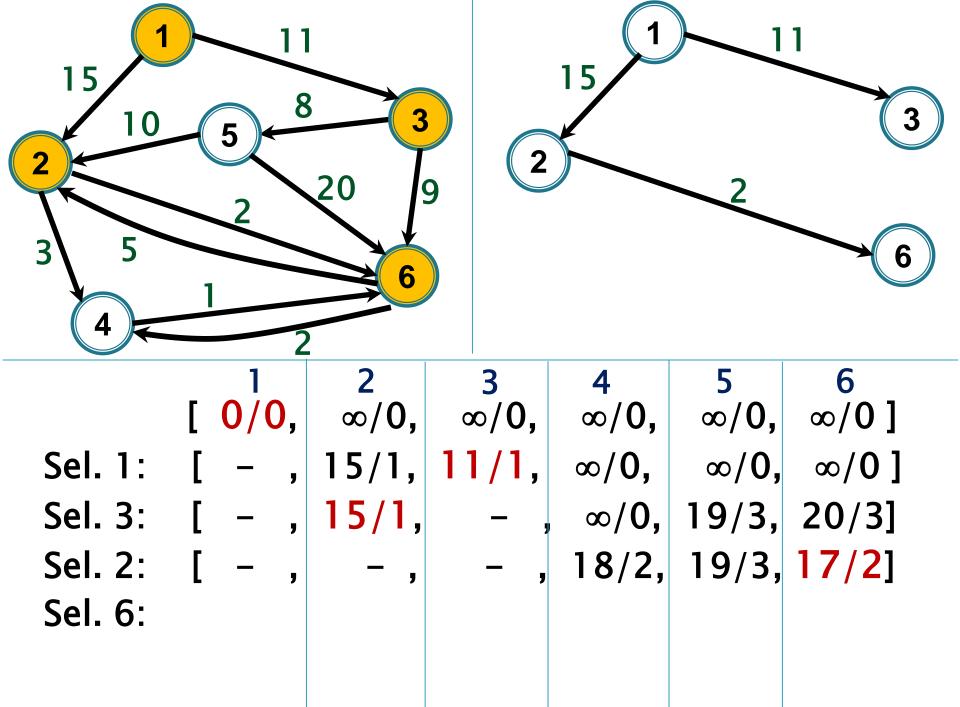

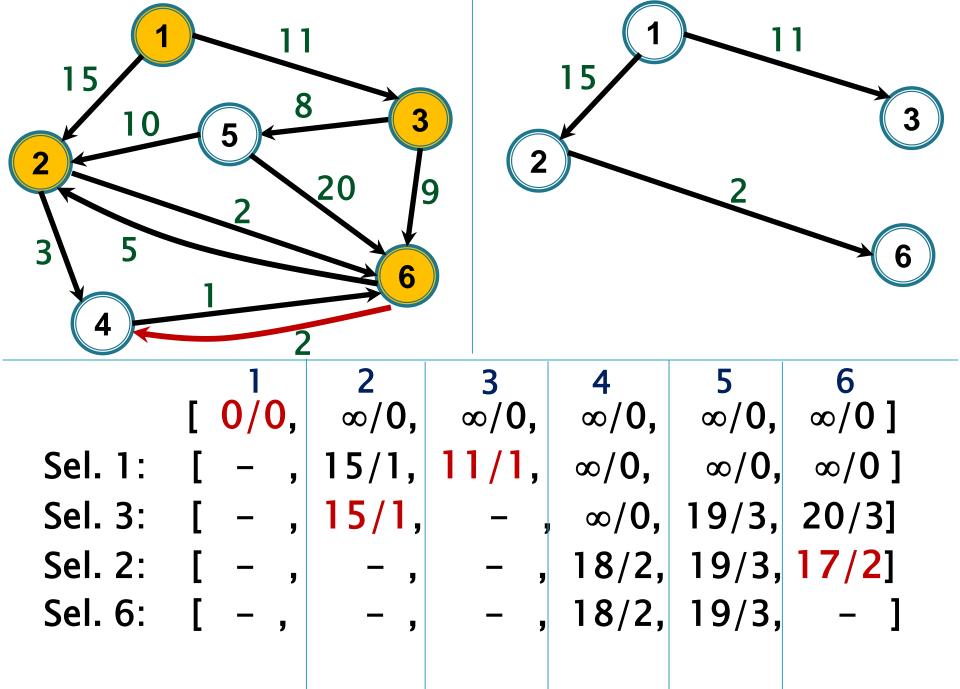

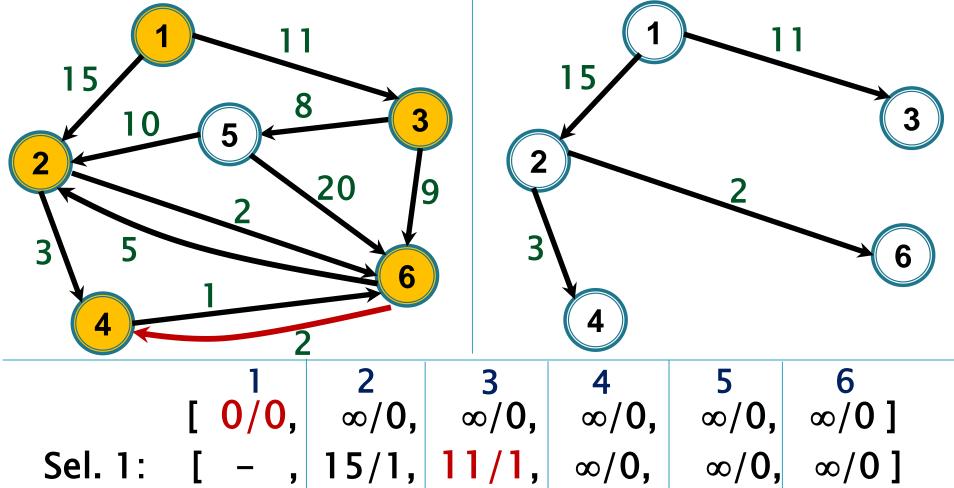

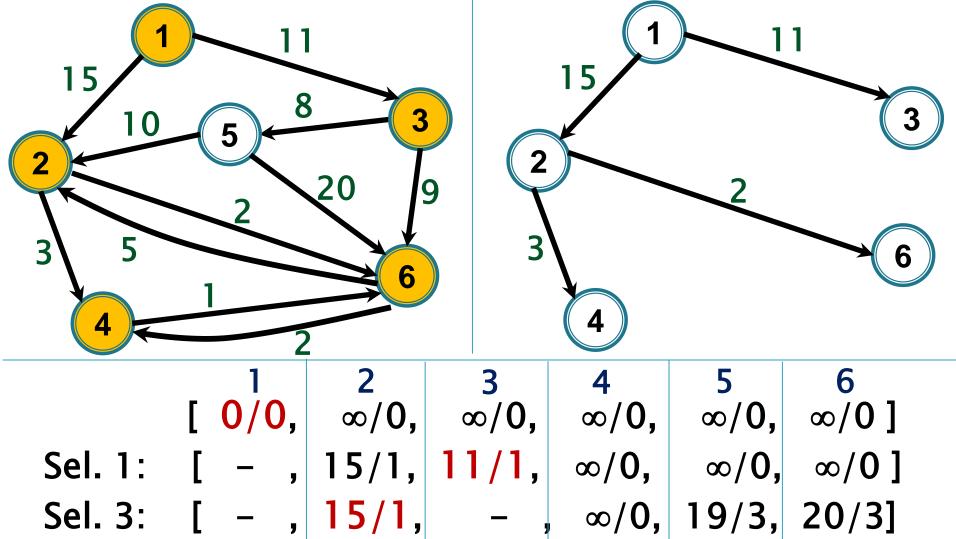

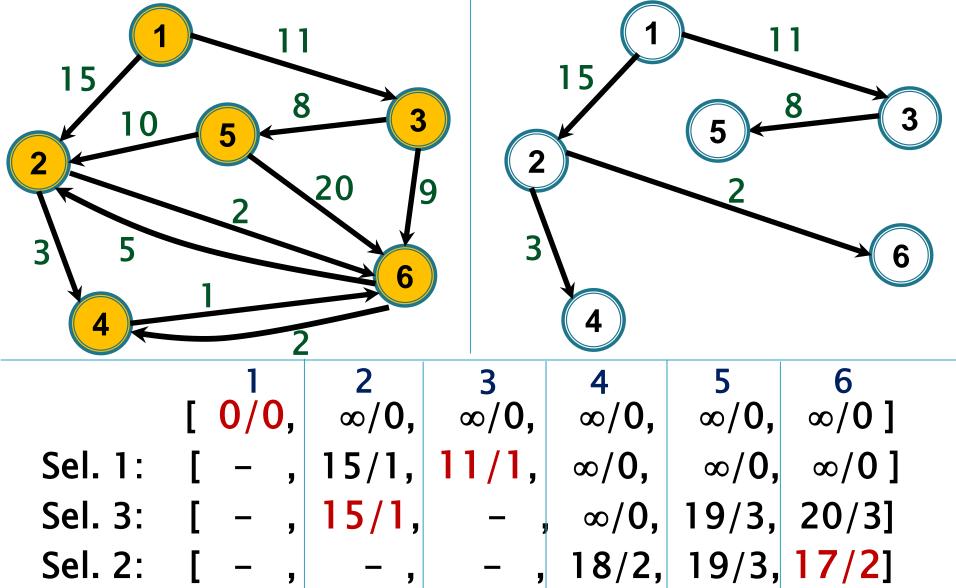

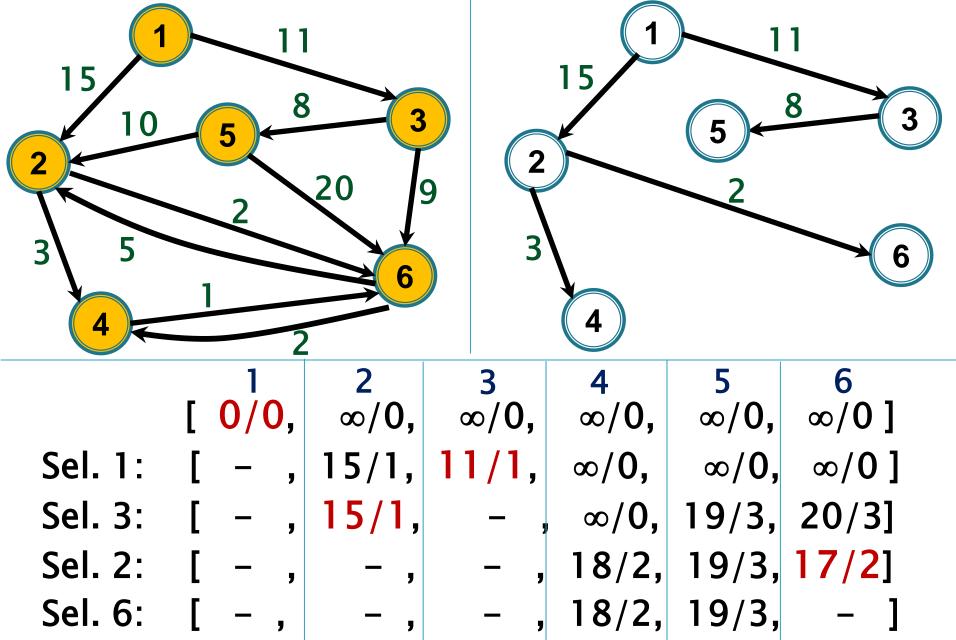
			3	4)	O	
	[0/0,	$\infty/0$,	$\infty/0$,	∞/0,	$\infty/0$,	$\infty/0$]	
Sel. 1:	[- ,	15/1,	11/1,	∞/ 0 ,	$\infty/0$,	$\infty/0$]	
Sel. 3:	[- ,	15/1,	– ,	$\infty/0$,	19/3,	20/3]	
Sel. 2:	[- ,	- ,	– ,	18/2,	19/3,	17/2]	
Sel. 6:	[- ,	- ,	– ,	18/2,	19/3,	-]	
Sel. 4:							

	L 0/0,	55,0,	55, 5,	55, 5,	55, 5,	90 / O]
Sel. 1:	[- ,	15/1,	11/1,	$\infty/0$,	∞/ 0 ,	$\infty/0$]
Sel. 3:	[- ,	15/1,	– "	∞/ 0 ,	19/3,	20/3]
Sel. 2:	[- ,	- ,	- ,	18/2,	19/3,	17/2]
Sel. 6:	[- ,	- ,	- ,	18/2,	19/3,	-]
Sel. 4:	[- ,	- ,	- ,	- ,	19/3,	-]

Sel. 6: 18/2, 19/3, 19/3 Sel. 4: Sel. 5:

19/3 Sel. 4: Sel. 5:

- Observație. Pentru a determina drumul minim între două vârfuri s și t date putem folosi algoritmul lui Dijkstra cu următoarea optimizare:
 - dacă vârful u extras din Q este chiar t, algoritmul se oprește;
 - Drumul de la s la t se afișează folosind vectorul tata (vezi BF)

```
Dijkstra(G, w, s, t)
  inițializează mulțimea vârfurilor neselectate Q cu V
   pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = \infty; tata[u]=0
  d[s] = 0
   cat timp Q \neq \emptyset executa
       u = extrage vârf cu eticheta d minimă din Q
       dacă u = t atunci
             lantr(t); STOP
       pentru fiecare v adiacent cu u executa
             daca v \in Q si d[u] + w(u, v) < d[v] atunci
                     d[v] = d[u] + w(u,v)
                     tata[v] = u
```

• Observație. Dacă vârful u extras de algoritm are eticheta $d[u] = \infty$, algoritmul se poate opri

Complexitate

- Inițializare Q
- n * extragere vârf minim
- actualizare etichete vecini

```
Q[u] = 1, dacă u este selectat
0, altfel
```

- Iniţializare Q −>
- n * extragere vârf minim ->
- actualizare etichete vecini ->

```
Q[u] = 1, dacă u este selectat
0, altfel
```

- Iniţializare Q −> O(n)
- n * extragere vârf minim ->
- actualizare etichete vecini ->

```
Q[u] = 1, dacă u este selectat
0, altfel
```

- Iniţializare Q −> O(n)
- n * extragere vârf minim −> O(n²)
- actualizare etichete vecini ->

```
Q[u] = 1, dacă u este selectat
0, altfel
```

- Iniţializare Q −> O(n)
- n * extragere vârf minim −> O(n²)
- actualizare etichete vecini -> O(m)

- Iniţializare Q −> O(n)
- n * extragere vârf minim −> O(n²)
- actualizare etichete vecini -> O(m)
 O(n²)

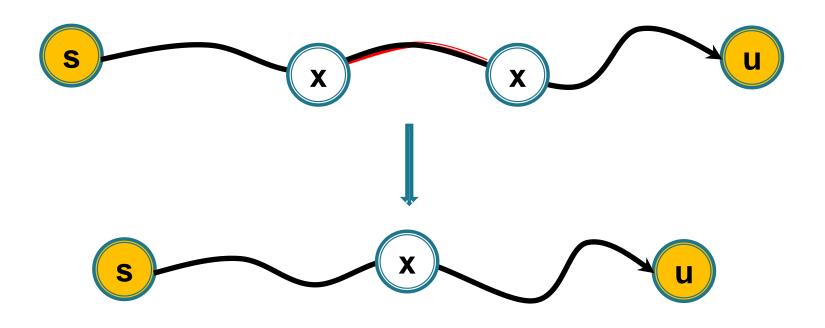
Complexitate - reprezentarea lui Q ca min-heap

- ▶ Inițializare Q ->
- n * extragere vârf minim ->
- actualizare etichete vecini ->

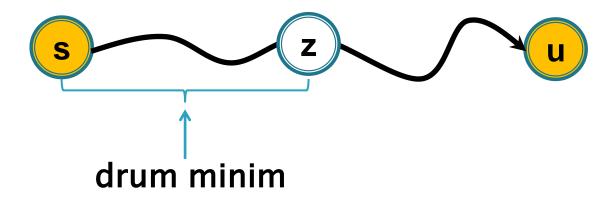
Complexitate - reprezentarea lui Q ca min-heap

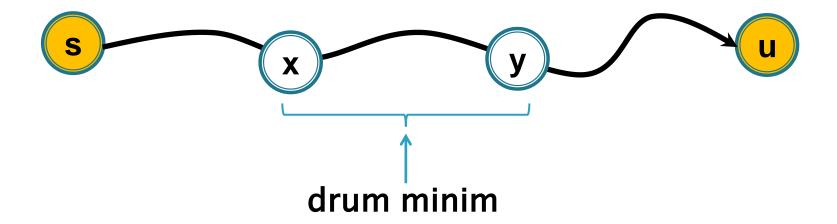
- Iniţializare Q −> O(n)
- n * extragere vârf minim -> O(n log n)
- actualizare etichete vecini -> O(m log n)O(m log n)

Observația 1. Dacă P este un drum minim de la s la u, atunci P este drum elementar.

Observația 2. Dacă P este un drum minim de la s la u și z este un vârf al lui P, atunci subdrumul lui P de la s la z este drum minim de la s la z.

- Lema 1. Pentru orice u∈V, la orice pas al algoritmului Dijkstra avem:
 - a) dacă d[u]<∞, există un drum de la s la u în G de cost d[u]
 - b) $d[u] \ge d(s,u)$

- Lema 1. Pentru orice u∈V, la orice pas al algoritmului Dijkstra avem:
 - a) dacă d[u]<∞, există un drum de la s la u în G de cost d[u]
 - b) $d[u] \ge d(s,u)$
- Consecință. Dacă la un pas al algoritmului avem pentru un vârf u relația d[u] = d(s, u), atunci d[u] nu se mai modifică până la final.

Lema 2. Fie v∈V, P un drum minim de la s la v şi u predecesorul lui v în P. Dacă d[u] = d(s, u), atunci, după relaxarea arcului (u,v) avem d[v] = d(s, v)

Propoziție. Fie G=(V, E) un graf orientat ponderat și s∈V fixat. La finalul algoritmul lui Dijkstra avem:

d[u] = d(s, u) pentru orice $u \in V$

Drumuri minime între toate perechile de vârfuri

Problema drumurilor minime între toate perechile de vârfuri

Se dă:

un graf orientat ponderat G= (V, E, w)

Pentru oricare două vârfuri x și y al lui G să se determine distanța de la x la y și un drum minim de la x la y

Soluţia 1

Se aplică algoritmul lui Dijkstra pentru fiecare vârf x

Soluţia 1

Se aplică algoritmul lui Dijkstra pentru fiecare vârf x

Complexitate = n * complexitate Dijkstra

Soluția 2

Algoritmul Floyd-Warshall

Fie $W = (w_{ij})_{i,j=1..n}$ matricea costurilor grafului G:

$$w_{ij} = \begin{cases} 0, \text{ daca } i = j \\ w(i,j), \text{ daca } ij \in E \\ \infty, \text{ daca } ij \notin E \end{cases}$$

Fie $W = (w_{ij})_{i,j=1..n}$ matricea costurilor grafului G:

$$w_{ij} = \begin{cases} 0, \text{ daca } i = j \\ w(i,j), \text{ daca } ij \in E \\ \infty, \text{ daca } ij \notin E \end{cases}$$

Trebuie să calculăm matricea distanțelor

D =
$$(d_{ij})_{i,j=1..n}$$
:
 $d_{ii} = d(i, j)$

Pentru k = 1, 2, ..., n calculăm pentru oricare două vârfuri i, j costul unui drum minim de la i la j care are ca vârfuri intermediare doar vârfuri din mulțimea {1, 2, ..., k}

Astfel, pentru k = 1, 2, ..., n calculăm matricea $D^k = (d^k_{ij})_{i,j=1..n}$:

d^k_{ij} = costul unui drum minim de la i la j care are vârfurile intermediare în {1, 2,..., k}

Astfel, pentru k = 1, 2, ..., n calculăm matricea $D^k = (d^k_{ij})_{i,j=1..n}$:

d^k_{ij} = costul unui drum minim de la i la j care are vârfurile intermediare în {1, 2,..., k}

Avem $D^n = D$

Astfel, pentru k = 1, 2, ..., n calculăm matricea $D^k = (d^k_{ij})_{i,j=1..n}$:

 $\mathbf{d^k}_{ij}$ = costul unui drum minim de la i la j care are vârfurile intermediare în {1, 2,..., k}

Avem $D^n = D$

Iniţializare: $D^0 = W$

Pentru a **reține și un drum minim** folosim o matrice de predecesori $P^k = (p^k_{ii})_{i,i=1..n}$:

 $\mathbf{p^k}_{ij}$ = predecesorul lui j pe drumul minim curent găsit de la i la j care are vârfurile intermediare în $\{1, 2, ..., k\}$

Floyd-Warshall

ightharpoonup Cum calculăm elementele matricei D^k

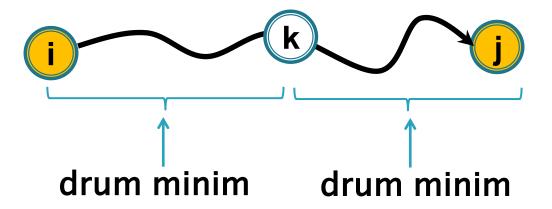
ldeea de calcul al matricei Dk:

Fie P un drum de cost minim de la i la j cu vârfurile intermediare în mulțimea {1,2,..., k}

• Ideea de calcul al matricei Dk:

Fie P un drum de cost minim de la i la j cu vârfurile intermediare în mulțimea {1,2,..., k}

Dacă vârful k este vârf intermediar al lui P

• Ideea de calcul al matricei Dk:

Fie P un drum de cost minim de la i la j cu vârfurile intermediare în mulțimea {1,2,..., k}

 Dacă vârful k este vârf intermediar al lui P, atunci subdrumurile i - k şi k - j din P sunt drumuri minime care nu conțin pe k:

$$w(P) = d^{k-1}_{ik} + d^{k-1}_{kj}$$

▶ **Ideea** de calcul al matricei D^k:

Fie P un drum de cost minim de la i la j cu vârfurile intermediare în mulțimea {1,2,..., k}

 Dacă vârful k este vârf intermediar al lui P, atunci subdrumurile i - k şi k - j din P sunt drumuri minime care nu conțin pe k:

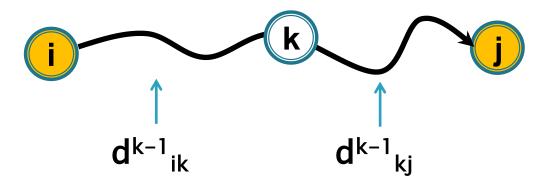
$$w(P) = d^{k-1}_{ik} + d^{k-1}_{kj}$$

 Altfel P are vârfuri intermediare din {1,..., k-1}, deci avem

$$\mathbf{w}(\mathbf{P}) = \mathbf{d^{k-1}}_{ii}$$

Se obţine relaţia

$$d^{k}_{ij} = min\{d^{k-1}_{ij}, d^{k-1}_{ik} + d^{k-1}_{kj}\}$$

Se obţine relaţia

$$d^{k}_{ij} = min\{d^{k-1}_{ij}, d^{k-1}_{ik} + d^{k-1}_{kj}\}$$

- Observaţii
 - Avem

$$\mathbf{d^k}_{ik} = \mathbf{d^{k-1}}_{ik}$$

$$d^k_{kj} = d^{k-1}_{kj}$$

De aceea în implementarea algoritmului putem folosi o singură matrice

Se obţine relaţia

$$d^{k}_{ij} = min\{d^{k-1}_{ij}, d^{k-1}_{ik} + d^{k-1}_{kj}\}$$

Observaţii

· Când de actualizează $d^k_{ij} = d^{k-1}_{ik} + d^{k-1}_{kj}$ trebuie actualizat și p^k_{ij}

$$p^k_{ij} = p^{k-1}_{kj}$$

Implementare

- Conform observaţiilor anterioare, putem folosi o unică matrice D
- Iniţializare

$$d[i][j] = w(i,j) - costul arcului (i,j)$$

 Conform observaţiilor anterioare, putem folosi o unică matrice D

Iniţializare

$$d[i][j] = w(i,j) - costul arcului (i,j)$$

$$p[i][j] = \begin{cases} i, \text{ daca } ij \in E \\ 0, \text{ altfel} \end{cases}$$

```
Floyd(G, w)
    for (i=1;i<=n;i++)
        for (j=1;j<=n;j++) {
             d[i][j]=w[i][j];
              if (w[i][j] == 32000) //\infty
                  p[i][j]=0;
             else
                  p[i][j]=i;
```

```
Floyd(G, w)
    for (i=1;i<=n;i++)
         for (j=1; j<=n; j++) {
              d[i][j]=w[i][j];
              if(w[i][j]==32000) //\infty
                  p[i][j]=0;
              else
                  p[i][j]=i;
    for (k=1; k \le n; k++)
```

```
Floyd(G, w)
    for (i=1;i<=n;i++)
        for (j=1; j<=n; j++) {
              d[i][j]=w[i][j];
              if(w[i][j]==32000)
                                    //∞
                  p[i][j]=0;
              else
                  p[i][j]=i;
    for (k=1; k \le n; k++)
        for (i=1;i<=n;i++)
            for (j=1; j<=n; j++)
```

```
Floyd(G, w)
    for (i=1;i<=n;i++)
        for(j=1;j<=n;j++){
             d[i][j]=w[i][j];
              if(w[i][j]==32000)
                                   //∞
                 p[i][j]=0;
             else
                 p[i][j]=i;
    for (k=1; k \le n; k++)
        for (i=1;i<=n;i++)
            for (j=1; j<=n; j++)
                      if(d[i][j]>d[i][k]+d[k][j]){
                              d[i][j]=d[i][k]+d[k][j];
                              p[i][j]=p[k][j];
                       }
```

leşire: matricea d = matricea distanţelor minime

- leşire: matricea d = matricea distanţelor minime
- Afișarea unui drum de la i la j, daca d[i][j]<∞, se face folosind matricea p

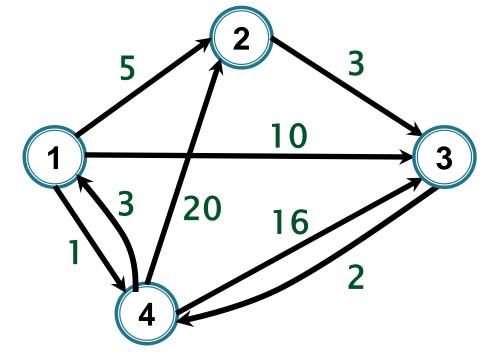
leşire: matricea d = matricea distanţelor minime

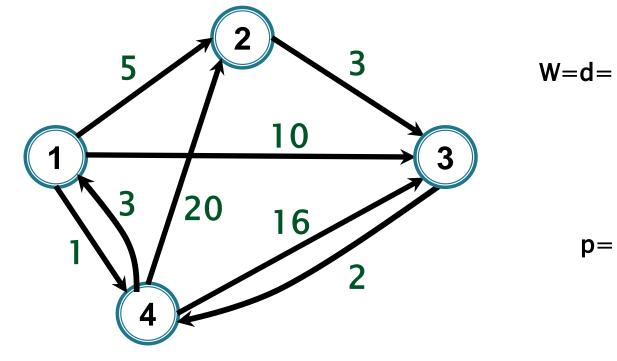
Afișarea unui drum de la i la j, daca d[i][j]<∞, se face folosind matricea p

```
void drum(int i,int j) {
    if(i!=j)
        drum(i,p[i][j]);
    cout<<j<<" ";
}</pre>
```

Floyd-Warshall

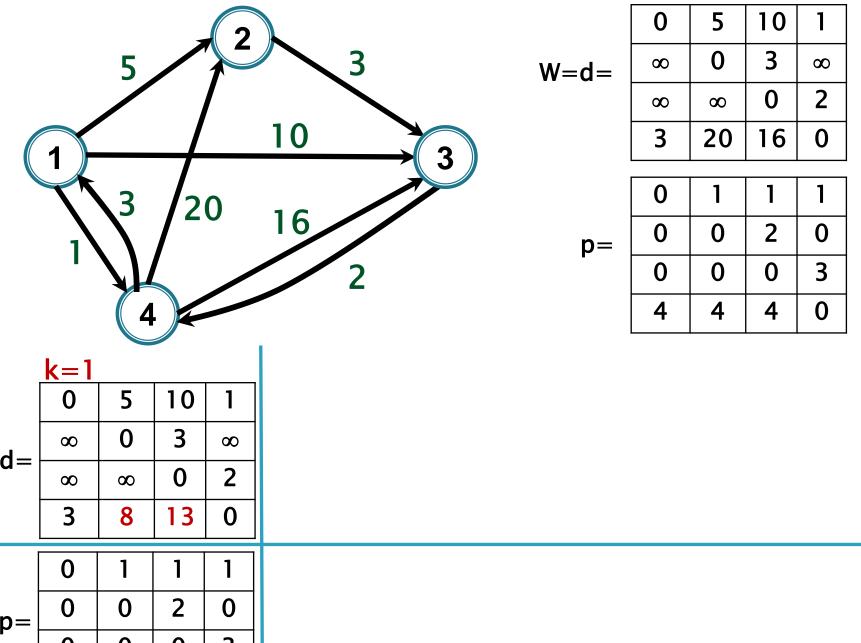
Complexitate – $O(n^3)$

0	5	10	1
8	0	3	8
8	8	0	2
3	20	16	0

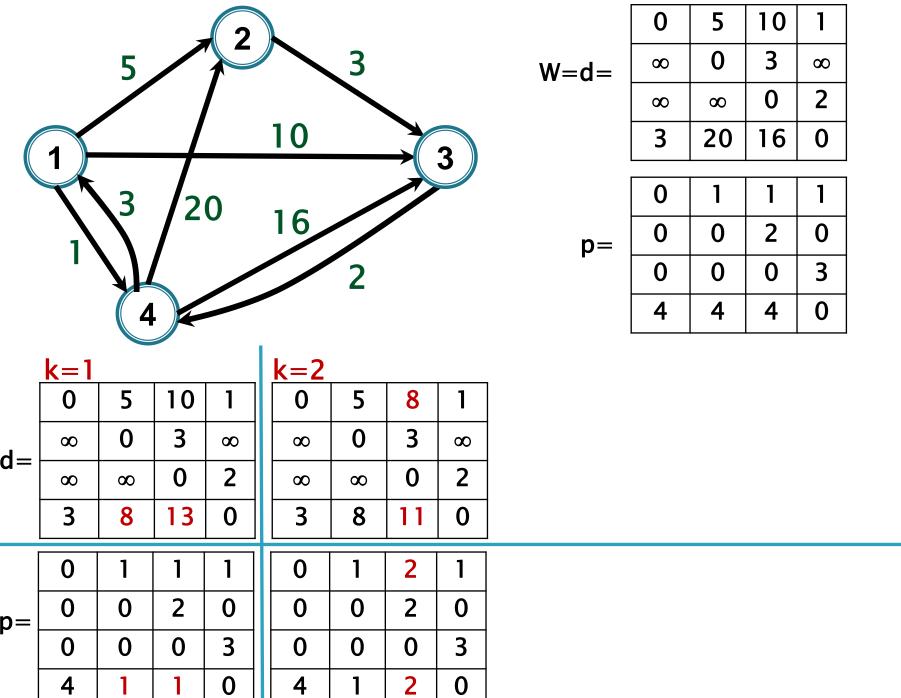
	U	ı	•	I
p=	0	0	2	0
•	0	0	0	3
	4	4	4	0

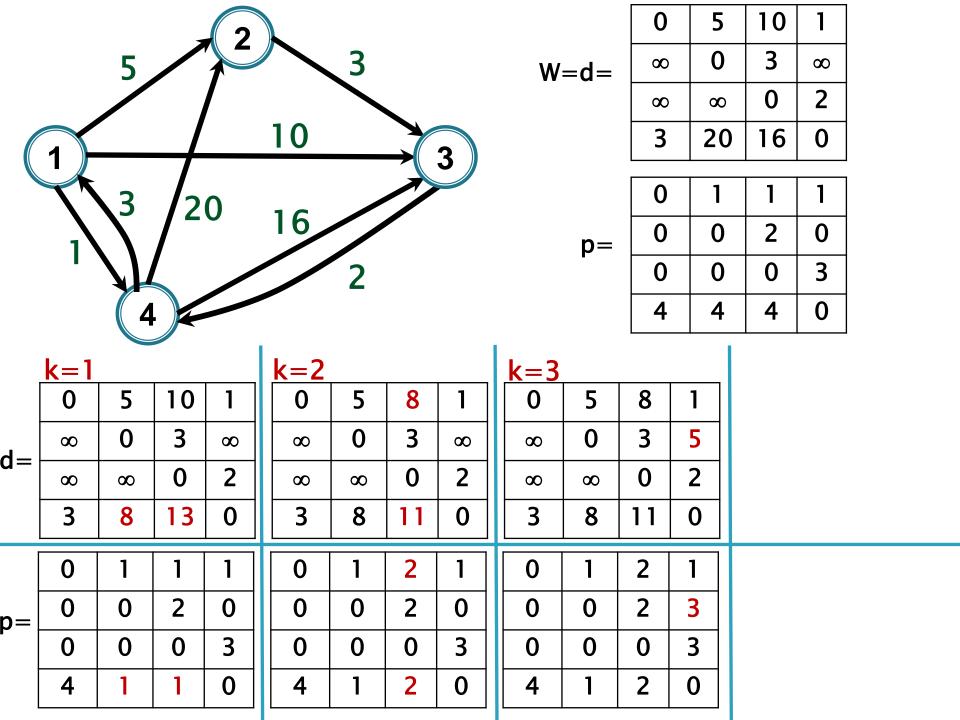

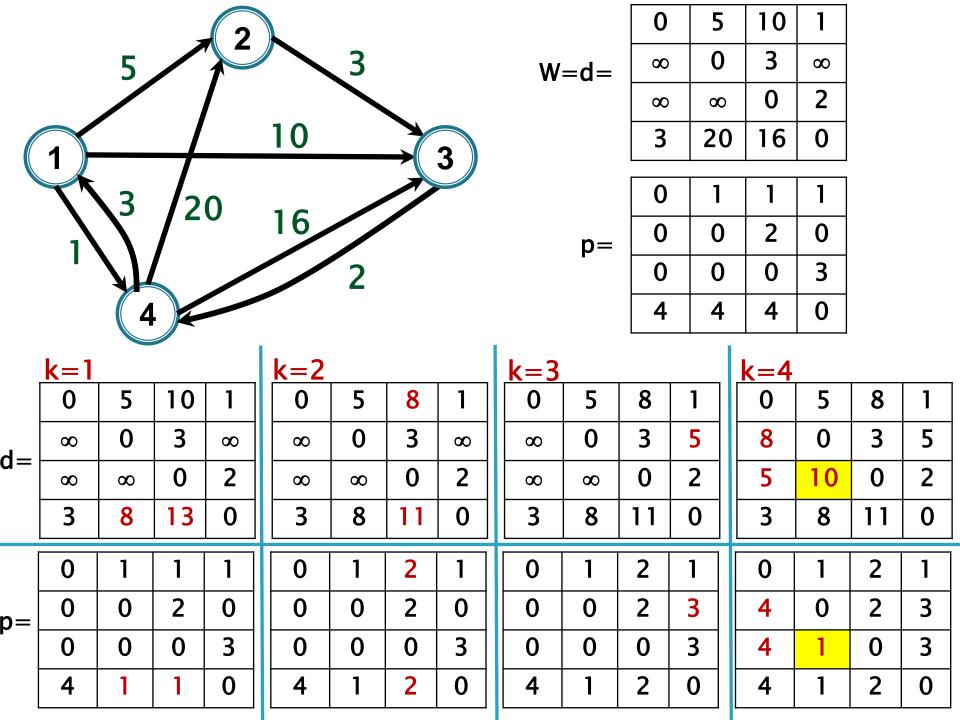
 0
 0
 2
 0

 0
 0
 0
 3

 4
 1
 1
 0

▶ Aplicație: Închiderea tranzitivă a unui graf orientat G=(V, E):

 $G^* = (V, E^*), unde$

 $E^* = \{(i, j) \mid există drum de la i la j în G\}$

```
for (k=1; k<=n; k++)
  for (i=1; i<=n; i++)
    for (j=1; j<=n; j++)
    d[i][j]=d[i][j] v (d[i][k] ^ d[k][j]);</pre>
```

